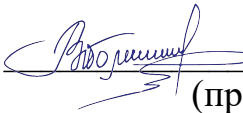

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Херсонський державний університет

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ІСТОРІЯ ТА ГРОМАДЯНСЬКА ОСВІТА)

другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузь знань А Освіта
спеціальність А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
предметна спеціальність А4.03 Історія та громадянська освіта

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою Херсонського державного університету
Голова вченої ради
 (Володимир ОЛЕКСЕНКО)
(протокол № 16 від 26.05.2025)

Освітня програма вводиться в дію з 31.05.2025

Ректор Херсонського державного університету
(Олександр СПІВАКОВСЬКИЙ)
(наказ № 284-Д від 31.05.2025)

Івано-Франківськ, 2025 рік

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми
Середня освіта (історія та громадянська освіта)
другого (магістерського) рівня вищої освіти

РОЗРОБЛЕНО:

Протокол № 2 від 5 травня 2025 р.
Гарант ОПП, керівник робочої групи

Сергій ВОДОТИКА

РЕКОМЕНДОВАНО:

На засіданні кафедри історії,
археології та методики викладання
Протокол № 15 від 5 травня 2025 р.
В.о. завідувача кафедри історії,
археології та методики викладання

Наталя КУЗОВОВА

РЕКОМЕНДОВАНО:

вченою радою факультету психології, історії та соціології
Протокол № 14 від 07 травня 2025 р.
Голова вченої ради факультету
психології, історії та соціології,
гарант ОПП

Сергій ВОДОТИКА

СХВАЛЕНО:

науково-методичною радою хду
Протокол № 8 від 22 травня 2025 р.
Голова науково-методичної ради
Херсонського державного університету

Дар'я МАЛЬЧИКОВА

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійну програму Середня освіта (історія та громадянська освіта) за спеціальністю А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями) предметною спеціальністю А4.03 Історія та громадянська освіта підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти розроблено з урахуванням Постанови Кабінету міністрів України «Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти» від 30 серпня 2024 р. № 1021 (зі змінами, внесеними відповідно до Постанови Кабінету міністрів України від 21 лютого 2025 р. № 188) та згідно вимог Закону України «Про вищу освіту» робочою групою кафедри історії, археології та методики викладання Херсонського державного університету у складі:

1. Водотика Сергій Григорович, доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії, археології та методики викладання.
2. Кузовова Наталя Миколаївна, кандидатка історичних наук, доцентка, в.о.завідувачки кафедри історії, археології та методики викладання.
3. Батенко Ганна Вячеславівна, кандидатка історичних наук, доцентка, доцентка кафедри історії, археології та методики викладання.
4. Михайлик Ольга Володимирівна, учителька історії, вчитель-методист Херсонського академічного ліцею ім. О. В. Мішукова Херсонської міської ради при Херсонському державному університеті.
5. Деркаченко Віра Олегівна, здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти 1 курсу навчання на ОПП Середня освіта (історія та громадянська освіта)

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

Ігор Робак, доктор історичних наук, професор кафедри українознавства, культурології та історії науки Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

Олександр Шишко, доктор історичних наук, професор кафедри філософії, політології, психології та права Одеської державної академії будівництва та архітектури

1.Профіль освітньо-професійної програми «Середня освіта (історія та громадянська освіта)» за спеціальністю А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями) предметною спеціальністю А4.03 Історія та громадянська освіта галузі знань А Освіта

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти, факультету, кафедри	Херсонський державний університет Факультет психології, історії та соціології Кафедра історії, археології та методики викладання
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Магістр.
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма Середня освіта (історія та громадянська освіта)
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом магістра, одиничний, 90 кредитів ЄКТС, термін навчання 1 рік 4 місяці
Наявність акредитації	Сертифікат про акредитацію освітньої програми УД22007444, дійсний до 01.07.2026
Цикл/рівень	НРК України – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл, EQF-LLL – 7 рівень
Передумови	На базі ступеня вищої освіти «бакалавр», «магістр», освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст»
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	Освітньо-професійна програма діє 1 рік 4 місяці Планове оновлення 1 раз на 2 роки
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://www.kspu.edu/Education/EduPrograms/014/014OPpm1.aspx
2 – Мета освітньої програми	
Набуття здобувачами вищої освіти здатності до розв’язування задач дослідницького та/або інноваційного характеру у галузі освіти для професійної діяльності вчителя історії та громадянської освіти	

3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	Галузь знань – А Освіта Спеціальність – А4 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями) Предметна спеціальність – А4.03 Історія та громадянська освіта Історія та громадянська освіта Обов’язкова компонента (64%), вибіркова компонента (36%)
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна програма з прикладною орієнтацією, для підготовки професіоналів, здатних до розв’язування задач дослідницького та/або інноваційного характеру на основі новітніх досягнень та педагогічної та історичної наук: вчителів історії та громадянської освіти для роботи в закладах середньої освіти; формування якісного освітнього середовища, забезпечення академічних прав здобувачів для реалізації особистої освітньої траєкторії, конкурентоспроможності випускників на ринку праці, стимулювання до самовдосконалення та підвищення професійної майстерності, в тому числі – на наступному рівні вищої освіти
Основний фокус та цілі освітньої програми та спеціалізації	Освіта в галузі А Освіта за спеціальністю А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями) спеціалізацією А4.03 Історія та громадянська освіта, спрямована на набуття здобувачами спеціалізованих концептуальних знань, що включають сучасні наукові здобутки у галузі освіти і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань. Об’єкт вивчення: освітній процес у закладі загальної середньої освіти за предметною спеціальністю: історія та громадянська освіта. Цілі освітньої програми: - набуття здобувачами спеціалізованих умінь/навичок розв’язання проблем, необхідних для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур; - набуття здобувачами здатності інтегрувати знання та розв’язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах; - набуття здобувачами здатності розв’язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності;

	- набуття здобувачами здатності зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються; - набуття здобувачами здатності управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів; - здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії. Методи, методики та технології: Вивчення передових методів та форм організації освітнього середовища, навчання та виховання, сучасної методології та новітніх досягнень у галузі педагогічних та історичних дисциплін в Україні та світі для підготовки магістрів, вчителів історії та громадянської освіти. Ключові слова: магістр, вчитель історії та громадянської освіти, освіта, історія, громадянська освіта
Особливості програми	Програма спрямована на оволодіння здобувачами сучасними методами та формами викладання історії та громадянської освіти в закладах середньої освіти в процесі набуття теоретичних знань та їх застосування через практичну підготовку. Програма дає можливість поглибленого вивчення історії рідного краю для викладання в закладах середньої освіти
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Займати первинні посади відповідно до Національного класифікатора України «Класифікатора професій» ДК 003-2010, професійного стандарту до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 29 серпня 2024 р. № 1225: 2320 вчитель закладу загальної середньої освіти
Подальше навчання	Випускники мають право продовжувати здобуття освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти та набувати додаткових кваліфікацій у системі освіти дорослих. Можливість визнання Національним агентством кваліфікацій професійної або часткової професійної кваліфікації з отриманням відповідних сертифікатів на підставі диплома магістра

5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Освітній процес на освітній програмі здійснюється за наступними формами відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Херсонському державному університеті: 1) навчальні заняття; 2) самостійна робота; 3) підготовка кваліфікаційної роботи (проєкту); 4) практична підготовка; 5) контрольні заходи; 6) індивідуальні заняття; 7) консультації. Навчальні заняття та їх види: лекція, практичні, семінарські, індивідуальні, консультації. Освітній процес базується на принципах студентоцентрованості, автономії, академічної свободи, науковості, академічної доброчесності, гуманізму, демократизму, наступності та безперервності, прозорості та публічності, незалежності від втручання будь-яких політичних партій, громадських та релігійних організацій. Організація освітнього процесу – інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що здійснюється через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження та застосування сформованих компетентностей у здобувачів вищої освіти.
Оцінювання	Оцінювання здійснюється відповідно до вимог Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи та Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. Оцінювання знань здобувачів регламентується Порядком оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті. Оцінювання результатів навчання в ХДУ здійснюється за 100-бальною шкалою
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізовувати свої права та обов'язки; усвідомлювати

	цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (громадянська компетентність). ЗК 2. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботі в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (професійна компетентність). ЗК 3. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність та мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження (культурна компетентність). ЗК 4. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети (лідерська компетентність). ЗК 5. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості (підприємницька компетентність)
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК 1. Здатність навчати учнів історії, моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів. ФК 2. Здатність формувати та розвивати ключові компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей. ФК 3. Здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики та технології навчання, виховання і розвитку учнів. ФК 4. Здатність розвивати в учнів критичне мислення. ФК 5. Здатність здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу. ФК 6. Здатність формувати ціннісні ставлення в учнів. ФК 7. Знати історичні факти, що відображають історію Південної України та методику її викладання; уміти вести краєзнавчу роботу, виявляти, пропонувати та сприяти збереженню історико-культурних пам'яток. ФК 8. Здатність розуміти світоглядні, правові, соціальні, економічні, культурно-історичні, духовно-моральні питання, що виходять за межі фахової спеціалізації. ФК 9. Здатність мати стійкі переконання щодо важливості інтелектуального сумління, бути чесним в професійній діяльності, уникати симуляцій, плагіату й інших виявів недоброчесності. ФК 10. Здатність до безперервного професійного розвитку

7 – Програмні результати навчання	
Програмні результати навчання (ПРН)	ПРН 1. Визначати предметний зміст та послідовність його опрацювання з урахуванням вимог державного стандарту освіти, типових освітніх програм, попередніх результатів навчання учнів, їхніх освітніх потреб; формувати в учнів уявлення про історію на підставі сучасних наукових досягнень. ПРН 2. Розвивати в учнів ключові компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей; формувати готовність до їх застосування у позанавчальній діяльності. ПРН 3. Добирати доцільні форми, методи і засоби навчання, відповідно до мети і завдань навчального заняття, вікових та інших індивідуальних особливостей учнів, зокрема з особливими освітніми потребами; застосовувати інноваційні технології навчання історії; впроваджувати технології та методики особистісно орієнтованого, інтегрованого навчання, виховання та розвитку учнів. ПРН 4. Формувати в учнів уміння аналізувати, обґрунтовувати, доводити власну думку, ставити питання, висувати власні припущення, розрізняти факти і здогади, узагальнювати інформацію; застосовувати технологію критичного мислення для розуміння себе, своїх цінностей та потреб, здатності до осмислення власних рішень та їх наслідків, навичок рефлексії; розвивати в учнів здатність протистояти інформаційному тиску, усвідомлювати маніпуляції. ПРН 5. Оцінювати результати навчання учнів та здійснювати їх моніторинг на засадах компетентнісного підходу. ПРН 6. Формувати ціннісні ставлення в учнів у процесі їхнього навчання, виховання та розвитку. ПРН 7. Формувати в учнів знання про історичні факти, що відображують історію Південної України, стійкі переконання про необхідність збереження історико-культурних пам'яток. ПРН 8. Виявляти повагу до різноманітних національних спільнот як невід'ємної складової історії України, дотримуватись демократичних цінностей, вироблених у процесі історичного розвитку України та світу. ПРН 9. Знати форми та напрями особистісного професійного розвитку, професійні права, мати сформовану мотивацію до здійснення професійної діяльності, дотримуватись принципів академічної доброчесності.

	ПРН 10. Застосовувати в педагогічній діяльності наукові методи пізнання; інтегрувати інновації у власну педагогічну практику; планувати власний професійний розвиток.
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Доктори, кандидати історичних та педагогічних наук, науково-педагогічні та наукові працівники, які здійснюють освітній процес, мають стаж науково-педагогічної діяльності понад два роки та рівень наукової та професійної активності, засвідчений виконанням не менше чотирьох видів та результатів з перелічених у пункті чинних Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності
Матеріально-технічне забезпечення	Для забезпечення освітнього процесу, наукової, методичної, творчої діяльності в умовах релокації наявна необхідна матеріальна база і належне технічне забезпечення, яке визначено відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.04.2022 № 356 «Про тимчасове переміщення Херсонського державного університету», на підставі наказу ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 05.05.2022 № 212 «Про тимчасове переміщення Херсонського державного університету на базу Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», наказу ректора Херсонського державного університету від 27.06.2022 № 315-Д «Про тимчасове переміщення Херсонського державного університету на базу Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника та закріплення за ним навчальних приміщень, наказу від 24.05.2023 № 219-Д «Про тимчасове закріплення навчальних приміщень Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника за Херсонським державним університетом в умовах переміщення» з урахуванням листа Міністерства освіти і науки України від 05.06.2024 № 1/9979-24, спільного наказу ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника та ректора Херсонського державного університету 02.07.2024 № 489/363-Д «Про тимчасове спільне використання навчальних та допоміжних приміщень», згідно договору № 28/25-01/1ск/25 від 23.03.2025 про спільне користування матеріально-технічною базою для забезпечення освітньої діяльності. <i>Інструменти та обладнання:</i> спеціалізоване інформаційно-комунікаційне та мультимедійне

	обладнання; автоматизовані електронні архіви та бібліотечно-інформаційні системи; цифрові інструменти опрацювання текстової та графічної інформації. Для забезпечення освітнього процесу наукової, методичної, творчої діяльності наявна необхідна матеріальна база і належне технічне забезпечення: - електронний сервіс KSU24 для забезпечення освітнього процесу; - кабінети для проведення аудиторної роботи (наявне мультимедійне обладнання, телевізори, DVD-програвач, ноутбук, проектор з демонстраційним екраном великого розміру); - платформа KSU Online; - Археологічний музей Херсонського державного університету; - Наукова бібліотека Херсонського державного університету; - Архівно-музейний центр Херсонського державного університету; - соціально-побутова інфраструктура (пункти харчування, гуртожитки, спортивний майданчик).
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Е-бібліотека, Scopus і Web of Science доступ, База даних Google Scholar, Інституційний репозитарій (eKhSUIR, корпоративна освітня платформа KSUonline, KSU24, платформи дистанційного навчання Zoom, Google Meet, освітні платформи Prometheus, Coursera, Udemu та інші: – в електронному сервісі KSU24 (https://ksu24.kspu.edu/); – на платформі KSU Online (https://ksuonline.kspu.edu/); – на сторінці кафедри історії, археології та методики викладання офіційного сайту ХДУ (http://www.kspu.edu/About/Faculty/IPHS/ChairHistoryUkraine.aspx); література та фахові періодичні видання, доступ до науково-метричних баз даних – в Науковій бібліотеці ХДУ (http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library.aspx); - ХОУНБ ім. О.Гончара (https://lib.kherson.ua/).
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Національна кредитна мобільність здійснюється на підставі угод про співпрацю між ЗВО України та ХДУ: https://www.kspu.edu/Legislation/memorandums.aspx
Міжнародна кредитна мобільність	Міжнародна кредитна мобільність здійснюється на підставі міжнародних угод про співпрацю:

	https://www.kspu.edu/DInternatRelations/internationalpartners.aspx
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Можливість навчання іноземних здобувачів вищої освіти за акредитованою освітньою програмою за наявності попередньої мовленнєвої підготовки в межах ліцензованого обсягу за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
Цикл загальної підготовки			
ОК 1.	Філософія та методологія науки	3	залік
ОК 2.	Основи наукової комунікації іноземними мовами	3	залік
Цикл професійної підготовки			
ОК 3.	Новітні досягнення з історії України та всесвітньої історії	4	екзамен
ОК 4.	Методика викладання фахових дисциплін у закладах загальної середньої освіти	4	екзамен
ОК 5.	Громадянська освіта	4	залік
ОК 6.	Історія міжнародних відносин	4	залік
ОК 7.	Історія Степової України	3	екзамен
ОК 8.	Історіографія новітньої історії України та світу	3	екзамен
ОК 9.	Переддипломна (науково-дослідна) практика	3	залік
ОК 10.	Виробнича практика	18	залік
ОК 11.	Переддипломна практика	3	залік
ОК 12.	Виконання кваліфікаційної роботи та атестація здобувачів вищої освіти	6	екзамен, захист кваліфікаційної роботи
Разом: 58 кредитів			
Вибіркові компоненти ОП			
Цикл загальної підготовки			
ВК 1	Вибіркова освітня компонента 1	4	залік
ВК 2	Вибіркова освітня компонента 2	4	залік
ВК 3	Вибіркова освітня компонента 3	4	залік
ВК 4	Вибіркова освітня компонента 4	4	залік
ВК 5	Вибіркова освітня компонента 5	4	залік
Цикл професійної підготовки			
ВК 6	Вибіркова освітня компонента 6	4	залік
ВК 7	Вибіркова освітня компонента 7	4	залік
ВК 8	Вибіркова освітня компонента 8	4	залік
Разом: 32 кредити			
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ : 90 кредитів			

2.2. Структурно-логічна схема освітньо-професійної програми

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньо-професійної програми Середня освіта (історія та громадянська освіта) спеціальності А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями) предметної спеціальності А4.03 Історія та громадянська освіта проводиться у формі іспиту та захисту (демонстрації) кваліфікаційної роботи, та завершується видачею диплому про присудження ступеня вищої освіти магістр.

Кваліфікаційна робота має передбачати розв'язання задач дослідницького та/або інноваційного характеру у галузі освіти та мати практичне значення для професійної діяльності вчителя історії та громадянської освіти.

Кваліфікаційна робота не повинна містити академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації.

Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена на офіційному сайті закладу вищої освіти або його підрозділу, або в репозиторії закладу вищої освіти.

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-професійної програми

[illegible]

5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПР) відповідними компонентам освітньо-професійної програми

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ОК 11	ОК 12
ПР 01	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПР 02	+	+		+	+				+	+	+	+
ПР 03				+	+				+	+	+	+
ПР 04	+			+	+				+	+	+	+
ПР 05				+	+				+	+	+	+
ПР 06	+			+	+				+	+	+	+
ПР 07							+		+	+	+	+
ПР 08	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПР 09	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПР 10				+	+				+	+	+	+

Гарант освітньої програми

Сергій ВОДОТИКА

Орієнтовний перелік вибірових освітніх компонент циклу професійної підготовки

ВК 6	Вибіркова освітня компонента 6	Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні / Історія Конституції України / Теорія та історія місцевого самоврядування України
ВК 7	Вибіркова освітня компонента 7	Біографічний підхід в історичних дослідженнях / Історія української діаспори / Усноісторичний підхід в історичних дослідженнях
ВК 8	Вибіркова освітня компонента 8	Історія релігії в Україні / Актуальні питання джерелознавства / History of the Holodomor-genocide of 1932-1933 in Ukraine

Гарант освітньої програми

Сергій ВОДОТИКА